

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljajo tristoletna petiti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvenredni nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 3.

V Ljubljani, v petek 4. januarija 1889

Letnik XVII.

Iz Hrvatske.

(Izvirni dopis.)

V zadnjem dopisu sem kratko razložil, kako se pri nas mesto pravega gmojnega napredka vidi povsodi le nazadek, kajti vsa politika gré zatem, da se na škodo združenih kraljevin le Ogerska okoristi. To pa je še posebno očitno pri njeni železniški politiki. Hrvati so bili leta 1868 kratkovidni, ko so izročili svoje finance Ogerski, pa še bolj morda, ko so popustili, da se ustrojijo pri zajedniški vladi odseki pri ministerstvih, češ, da bodo oni s hrvatskim ministrom branili koristi hrvatske. Ta nada se je kaj hitro izjalovila, kajti v teh odsekih nima že zdavnej nobenega znaka življenja. Le ko bi si bili Hrvati pridržali vsako pravico in vpliv pri zajedniškem zakonodavstvu po svojem saboru, bili bi rešili mnogo zá-se, kar je zdaj za vselej izgubljeno.

Prav čudno se mi zdi, da Hrvati niso poznali narave svojih sosedov, saj jih je v tem mogla poučiti zgodovina, še bolj pa lastno izkustvo. Železnice je imela Hrvatska do novejšega časa prav malo, Slavonija pa skoraj nobenih. Glavna proga je bila južna železnica od Zidanega mosta do Siska in Karlovca. Madjari so hoteli, da zvežejo Reko z Ogersko ter so sezidali železnico od Karlovca do Reke, in to je zdaj glavna proga do morja — madjarskega, kakor ga oni zovejo. Za Hrvatsko je ta železnica slabe koristi, kajti pri gradnji so Madjari celó hrvatsko Primorje (zdaj ga zovejo madjarsko) obšli in železnico izpeljali naravnost na Reko, mesto da so se spustili ž njo do Primorja ter lahko zvezali obe luki Kraljeveco in Bakar ter mnogo drugih mest. S tem bi bilo celemu Primorju pomagano, kajti tudi v Senj bi se bila lahko sčasoma železnica izpeljala. Zdaj pa so vse te luke prazne in prebivalci brez vsakega zaslužka, samo Reka se je povzdignila na račun vsega Primorja. Reka je medtem postala tudi ogerska, in zá-njo se stori vse, za Hrvate v Primorju nič. Pomorska trgovina pada od dne do dne in narod hrvatski gine ravno tako,

a pomoči ni od nikodi. Da je to resnica, dokazujejo nam predstavitve pomorskih naših mest, posebno pa še obrtne in trgovske zbornice senjske, ki se vsak čas pošiljajo do naše vlade ter prosijo pomoči za osiromašeno ljudstvo.

Kaj pomaga, če obogati nekoliko židov in Italijanov na Reki, celo Primorje pa strada. Pa tudi za ostalo Hrvatsko je ta železnica neznatne koristi radi nepravičnih železničnih tarif. Iz Ogerske se more vsaka roba ceneje pošiljati na Reke nego iz Hrvatske, tako da imajo za isto robo Madjari mnogo večjo korist nego Hrvati, čeravno so mnogo dalje nego le-ti. Tudi o tarifah se je že mnogo pisalo in po savorih govorilo, ali do zdaj še vselej brez uspeha. Radi previsokih tarif tudi ne more vspevati takozvana zagorska železnica od Čakovca do Zagreba; po njej se vozi prav malo robe, a še manje ljudi razven poleti, ko se ljudstvo vozi v toplice. Tukaj mi je še nekaj omeniti, kar je posebno čudno. Zagorska železnica je namreč tako izpeljana, da ne gré niti skozi krapinske, niti varaždinske toplice, čeravno bi se bila dala lahko skozi obe izpeljati. Koliko to škodi dotičnim topticam, lahko si vsak misli. Tedaj tudi pri tem so nam Madjari nevoščljivi ter hočejo, da bi svet le njihove toplice obiskoval.

Kaj pa slavonske železnice? Tukaj je pa vse narobe, kar bi bilo imelo biti. Zapovedujoči general Molinari v Zagrebu je hotel, da se z denarji od krajiških šum sezida železnica iz Zemuna v Sisek, da se tako neposredno zediní slavonska trgovina v Sisku. Ali Madjarom to ni bilo v korist, pa so tako dolgo kopali pod Molinarijem, da so ga odstranili. Uvideli so dobro, da bi jim ta železnica vzela velik del trgovine, in pa tudi Slavonija, katero so si začeli Madjari prisvajati, bila bi po njej bolj s Hrvatsko zvezana. Oni so dosegli svoj namen. Železnica se bo zidala drugače in ona bo svojina madjarska in ne hrvatska. Železnice se imajo najpoprej izpeljati počez čez Slavonijo in sicer iz Ogerske in potem še-le glavna proga po dolžini, ali prav počasi, da se more medtem Slavonija pridobiti

v političnem pogledu za Ogersko ter tudi trgovina obrniti proti Budimpešti. Odkar je Bosna avstro-ogerski upravi izročena, posrečilo se je Madjarom to idejo lepo izvršiti, ko so odprli železnico Dalj-Vinkovce-Brod ter jo zvezali z bosensko do Sarajeva in pa od Subotice čez Novi-Sad in Zemun na Belgrad z istočno železnico. Po teh dveh progah je vsa istočna trgovina napeljana v Budimpešto, in zdaj se Madjari ne branijo več proti železnici po Slavoniji, pač pa še vedno proti oni iz Ljubljane na Karlovec-Bihač. Madjari so se celó dolgo časa protivili tako potrebni železnici od Siska do Kostajnice samo zato, ker ni bila še gotova ona na Brod, kar nam je še vsem v dobrem spominu. Omenjena slavonska železnica se dela vsa na račun krajiške zaklade, pa je torej tudi izpeljana vsa po zemljišču nekdanje krajine brez ozira na važna trgovska mesta. Tako se je namreč izpeljala v čisto neznatno vas Sunjo mesto v Sisek, kjer je naravna točka slavonskih železnic. Sploh pa se ne bo še tako hitro delala, čeravno bi bilo tudi to lahko, saj je krajiškega denarja zadosti; ali iz že navedenih razlogov se mora počasi dovršiti. Vse druge železnice, ki so jih do zdaj sezidali v Slavoniji, so lokalnega pomena, pa bi bilo bolj potrebno, da se že omenjena slavonska čim prej dodela in pa tudi na gornjo Hrvatsko pomisli, ki je bila do zdaj brez vsake železnice.

Sicer je pa po našem mnenju bolje, da se ne dela nobena železnica, ako se bode ravnovalo v tem pogledu tako kakor do zdaj. Narodno zastopstvo vsake dežele pa je prvo pozvano, da v tem pogledu vestno izvrši svoje dolžnosti in odvažno brani svoje pravice na vse svoje imetje, in ko bi bil sabor hrvatski vedno tako ravnal, gotovo bi bil narod srečnejši in zadovoljnejši, kakor je danes, ko se od vseh strani toži na slabe gospodarske in trgovske odnošaje.

Slasti poznanjskih Poljakov.

Opisali smo pred nedavnim časom na tem mestu borbo poznanjskih Poljakov za narodnost in vero

LISTEK.

Kako je mogoče doseči visoko starost.

Na to brez dvojbe važno vprašanje za človeka odgovarja znani italijanski pisatelj dr. Mantegazza v knjižici, ki je prevedena že na več jezikov. Ne bi škodilo, če se prevede i na jezik slovenski. Gotovo bi prevod več koristil, nego mnoge „äusserst interessante und pikante“ pripovedi, ki se prevajajo na jezik slovenski.

Kako naj človek najde pogoje dolgemu življenju, ker nam ne drobnogled ne kemija ne razjasnita, zakaj ta ali ona golazen živi po več let, zakaj mora bolha poginiti v kratkih mesecih, akoravno je pila krv najbolj zdrave device ali izstradanega napuljskega lazaroni, in zakaj nekoje muhe živé le po jeden dan. V vsakem slučaju je človek že starček, ki prileze do 70 lét. Istina je, da so nekateri doživeli 100, tudi 150 let, ali kedar kaj enacega čitamo ali čujemo, zganemo z rameni. Mnogi proklinjajo starost, a vendar skoraj vsakdo želi, da postane še starejši. Bolehnost in starost se ne izključujeta. So ljudje, ki pokašljujejo in bolehaajo od mladosti, pa doživé visoko starost; a mnogi so zdravi od detinstva, da bi

mogel ž njimi kamenje razbijati, pa vendar niso zavarovani proti rani smrti. Živeti dolgo ne znači živeti mnogo. Danes more človek v razmerno malih letih prepotovati ves svet, videti in vživati več, nego je videlo in vžilo deset rimskih cesarjev in deset grških modrijanov. Dolgo je vsako življenje, ako je dobro uporabljeno; sto let bila bi kratka doba, ako jih človek nedostojno potratí.

Kaj je bolje: živeti kratko in dobro, ali dolgo pa revno? Stari ljudje se radi ponašajo s številom svojih let in iz nečimurnosti še katero dodajo, kakor so radi katero leto odbili, ako si jih vprašal za starost pred 40. letom. Géslo: vživajmo danes, ker ne vemo, kaj nas jutri čaka, géslo je fatalistov, ki so v jedru pesimisti in lenuhi. Ti trdijo, da je varčnost lakomnost. Ne razumejo, katera modrost leži v tem, odreči se dvema malima vžitkoma, da se more doseči jeden velik. Zato odgovarja Mantegazza na gornje vprašanje: najbolje je živeti dolgo in dobro.

Od najstarejših časov do danes iščejo ljudje sredstev, da si podaljšajo življenje. Egipčani so mislili, da oni dolgo živí, ki v veliki meri izmetava in izceja telesne sokove. Odtod njihov pozdrav: „Kako se potiš? — Kako prekuhavaš?“ Grki iskali so dolgo življenje v svežem zraku, kopališčih in telo-

vadbi. Srednji vek izmišljal si je „kamenje modrosti“, zlate eliksire; alkimisti so tekmovali, kuhali in varili vsakovrstne rude, astrologi so pisali po tečajih planeta čudotvorne recepte. Pa prišla je druga moda. Da bi si podaljšal življenje, dal si je Ljudovit XIII. v zadnjih desetih mesecih svojega življenja 42 krat puščati kri.

Kako more človek v različnih razmerah doseči visoko starost, pojasnjuje Mantegazza kontrastom dveh primer. Zdravnik treh francoskih kraljev, de l'Orme, trdi, da je podlaga dolgemu življenju toplina. Po tem pravilu se je tudi ravnal. Hlače segale so mu skoraj do vratú. V posteljo, ki je bila od zajčjih kôž, legal je s šestdesetimi nogovicami. Na trebuhu je vedno nosil krzno. Toplina bila mu je nad vse. Sapa je po njegovem mnenju najhujši sovražnik človeku, ker prodré v usta, nosnice, ušesa itd. Ribe, tako je trdil, zato dolgo živé, ker so v zavetju pred vetrom. In s temi nazori doživel je sto let. — Ali toliko let je doživel tudi beneški zamorec Cornaro (1467—1566), ki je v razkošnosti preživel mladost svojo, ali na srečo svojo še o pravem časi spoznal, da samo zmernost vzdržuje život. Ko so ga nekoč prijatelji opomnili, da več je nego je navada njegova, takoj je opazil na sebi

pradedov proti nemškim navalom. Danes pa javimo, da je bil knez Zdislav Czartoryski iz Silče v kraji ravieskem obsojen v Ostrovu na 300 mark ali dvajsetdnevni zapor zaradi prestopka hujskanja po §§ 130. in 131. n. k. z., ki ga je pregrešil s svojim govorom na volilnem shodu v Kempenu. Knez je rekel: „Nesreča za nesrečo preganja Poljake, ki morajo gledati, kako jim ginejo njih najsvetejše narodne svetinje in posestva. Največji zaklad, poljski jezik in govor, so nam skoro da iztrgali.“ Dalje je pravil: „Kdor se pregreši zoper narod, greši kot zločinec in je tat narodnih svetinj. Marno se oziramo in iščemo v povestnici — izvzemši morda čase barbarske — narod, koji bi preganjala taka nesreča, kakor naš narod.“

Dandanes se je zgodilo, da je narod, koji je za svoje dōbe otel krščanstvo, oropan vseh pravic in privilegij. Govor pohaja od Boga, in jezik naš zagotovili so nam tudi pruski kralji v pogodbah, traktatih in s kraljevimi obljubami. „Govornik je dalje na shodu prečital reskript pruskega ministra za bogočastje in uk, Altensteina, iz 20. leta, v kojem priporoča, naj se deca poučuje povsem v svojem materinem jeziku, ker je poučevanje na podlagi tujega jezika nevspešno in prebivalstvo se s tem samo draži. „Dandanes — dostavil je knez — draži vlada narod!“ V svojem daljšem govoru pozdravljal je knez Poljake iz sosednih okrajev šlezijjskih, ki so si ohranili poljski govor, dasi so bili od Poljske odtrgani vže pred sto leti.

Konečno je pa še dostavil knez: „Poljski dom, poljska majka, to so zdaj trden grad, kamor ne prodró ni naredbe ni ukazi, ni germanizacijski poskusi hujskačev, komisarjev in šolskih nadzornikov. V poljski hiši treba zdaj učiti poljski čitati in pisati, poljski moliti in popevati cerkvene pesmi.“

Gēslo Poljakom je zdaj: medsebojna ljubezen, in dokler se bodo ljubili, bodo močni in ne omagajo. Vrh tega treba moliti k Materi božji, Mariji, poljski patroni, da bi bila ona priprošnjica pred božjim prestolom in prosila za odvrnenje nesreč od Poljske. Bog bode uslišal njene prošnje.“

Ta govor so poslušalci z gromovito radostjo odobraval in jednoglasno obljubili, da nikdar in nikoli nočejo biti Nemci.

Knez Zdislav Czartoryski, koji je bil vže leta 1885 in 1887 obsojen na denarno globo 950 mark — istotako baje zaradi hujskanja poljskih rojakov svojih — se ni zagovarjal pred sodiščem in na vprašanja še odgovoril ni, ter se je pustil molčé obsoditi od pruskega sodišča.

Obresti v socijalnem oziru.

XVI.

Kapitalist, oziroma tovarnar ali veliki posestnik ima res obresti in morebiti prav velike obresti. Ali kdo ne čuti, da so vse te obresti žulji delavcev? In vendar kapitalisti govore, da so oni usmiljeni Samaritani, ki dajo delavcem delo in zaslužek. Večjega farizejstva si pač ne moremo misliti. Kdo je napravil proletarijat, ako ne kapitalizem, in kdo edini ima dobiček od proletarijata, ako ne kapitalizem? Te pridelke in izdelke, ki si jih je ka-

pitalist pridobil z gladnimi delavci, pa prodaja v take kraje, kjer so ljudje še kolikor toliko trdni, kjer še niso na glad navajeni. Pridelki in izdelki so cenejši, kakor je v tamošnjem kraji navada, zato je ljudje kupujejo in domači kmetje in obrtniki so uničeni. Kapitalizem je nihilizem.

V svetem pismu čitamo: In malo dni potem je mlajši sin vse pobral ter se je podal v daljno deželo, in je tam zapravlil svoje imetje z razuzdanim življenjem. Potem pa, ko je bil vse zapravlil, je nastala velika lakota v tisti deželi, in on je začel pomankanje trpeti. In je šel in se pridružil necemu meščanu tiste dežele. In ta ga je poslal na svojo pristavo svinje past. In je želel svoj trebuh napolniti z luščinami, katere so svinje jedle; in nihče mu jih ni dal.

To je drastična, pa resnična slika sedanjega časa. Današnji vek se proslavlja s svobodo. Je bil izgubljeni sin res svoboden? Je li zadolženi človek ali nemanič v resnici svoboden? Kaj pomaga človeku, ako mu praviš, da je svoboden, pa mu ni mogoče uživati svobode? Taka svoboda je britka ironija. Svobodo imajo le lihvarji, vsi drugi so pa v sužnjosti. Naravnost lahko rečemo, da še nikdar ni bilo tako ostudnega, tako razširjenega in tako privilegovanega tiranstva kot v sedanjem „svobodnem“ veku.

Kako bi se rešili kapitalizma? O izgubljenem sinu se čita: Šel je pa sam v sé, in je rekel: Koliko najemnikov v hiši mojega očeta ima obilno kruha, jaz pa tukaj lakote ginem. Vzdignil se bom ter pojdem k svojemu očetu in mu porečem: Oče, grešil sem zoper nebesa in zoper tebe!

Tudi za nas ni druge rešitve, nego da se napotimo, da se vrnemo h krščanskemu socijalnemu redu. Pot bo dolga, silno težavna, ali ustrašiti se je ne smemo. To pot sem obširneje opisal v spisu „Kmetom v pomoč“, zato naj zadostuje tu le nekaj vrstic. Napravijo naj se stalni domovi. Kmetje se ne smejo več zadolževati. Sedanje zemljiške dolgove naj odpravi država po zakonitem potu na troške zadolženih kmetov. Za obrtnike naj se napravijo druge, ki jih bodo varovale vsake kapitalistične konkurence in skrbele za ročnost in uravnoteženost obrtnega stanu. Kedar bi bili kmetje, obrtniki ali trgovci v resnični zadregi, naj bi jim njih zadružne blagajne dajale kredit; in te blagajne naj bi dobivale posojilo iz kake take naprave, kakor je sedanja poštna hranilnica. Polagoma naj bi se uvelo plačevanje v gotovini. Nekaj davka naj bi se plačevalo z natornimi pridelki. Kedar bi se odpravil zemljiški dolg ali morebiti tudi predno bi se popolnoma odpravil, imeli bi kapitalisti na razpolaganje veliko denarja, kateri bi nikamor ne mogli dejati na obresti in obrestno merilo bi padlo. In država bi dobila s tem priliko, svoje dolgove konvertovati v manj obrestne. S tem bi se zvišali njeni dohodki in ker bi ljudje, ki bi ne bili več v kapitalističnih verigah, lažje plačevali davke, bi se državni dolg mogel vrniti. Država naj bi sama izdajala ves denar in sicer država, ki bi bila zadružno vrejena. S časoma naj se zemljiške razmere vravnajo po socijalnem namenu, ki ga ima zemljišče. Deželam in stanovom naj se dá avtonomija in na podlagi te avtonomije naj se napravi primeren parlamentarni

zistem. In naposled naj se uvede natorna in kano-nična prepoved obresti jemati.

Nekaterim je morebiti marsikaj tega, kar sem v poslednjih vrstah napisal, nerazumljivo. Ko bi jaz to pojasnjeval, postala bi ta-le razprava dvakrat daljša, ki je pa najbrže že tako marsikateremu predolga.

Delo se mora zopet zvezati s posestvom. Ako bi se sedanja anarhija nadaljevala, bili bi kmalu samo dve vrsti ljudi in sicer posestniki, katerim bi ne bilo treba nič delati, in delavci, ki bi ne imeli nič razven praznega želodeca. Zdaj si sme vsak špekulant brez gmotne in npravstvene garancije napraviti tovarno ali kaj takega, sklicati proti osem dnevi odpovedi delavce od vseh vetrov, in sme, ako se mu špekulacija ne obnese ali ako se mu je dovoljno obnesla, delavce postaviti pod kap. V prihodnje bi moral vsak podjetnik dati zadostno garancijo, da bo njegovo podjetje trajno in da bodo delavci z njim v nekaki društveni pogodbi ali produktivni zadrugi.

Morebiti bi bilo treba tudi zavarovati, da bi se denar ne rabil drugače kot po svojem namenu. Denar ima edini namen biti menjevalno sredstvo. Kar pri ljudeh denarja zaslužim, moram ga precej ljudem nazaj zaslužiti dati. Denar mora vedno biti v prometu. Ako denar spravljam in ga ne dam v produkcijo, škodujem produkciji. Včasih bi bilo pa morda dobro, ko bi si prihranil kaj denarja za stare dni ali pa za kakšno napravo, ki bi bila človeštvu v korist. Ali kako se dá poravnati nasprotje: denar moram precej izdati in potrebno bi bilo, da si kaj denarja prihranim? Dobiti bi moral koga, ki bi denar vzel na posodo in ob enem sprejel dolžnost denar precej izdati. S tem bi bile semtertje opravičene negativne obresti, namreč, da bi še jaz nekaj onemu dal, ki bi denar mesto mene dal v promet. Ali ker imamo zavode kot poštno hranilnico, najbrže bi negativnih obresti ne bilo treba nikdar plačevati. Z denarjem prihranjenim bi navadno ne smel kupovati tujih posestev, ker to večidel škoduje socijalnemu redu; ko bi pa ravno kdaj hotel kaj takega kupiti, moral bi za odškodovanje plačati velik davek pri prepisu. To si lahko pojasnimo tako-le: Ako jaz v inozemstvu kaj kupim, škodujem domači produkciji in to škodo moram popraviti z varstveno colnino. Ko bi pa kdo s prihranjenim denarjem hotel napraviti kaj takega, kar bi bilo sploh človeštvu v korist, bi se mu pa morale dovoliti še posebne olajšave. N. pr. ko bi mislil tovarnar zgraditi pripravno poslopje za stanovanje delavcem, ki so se zdaj potikali po vlažnih, tesnih sobah, oprostiti bi se morala zemlja in poslopje davka za več let.

* * *

S tem končam razpravo, o, da bi se tudi obresti končale! Obrestna posojilna pogodba je krivična, ker se ž njo zavaruje le upnik in ne tudi dolžnik; denar ima edini namen olajševati promet; natora ne pozna in ne more poznati čistega dobička. To so trije stavki, katerih nobena sofistika ne more ovreči. Kar je v npravstvenem življenji hudo, to so v gospodarskem življenji obresti. Vse kar je, je dobro, in hudega ni nič; hudo je le, ako se dobro obrača v napačne namene. Zemlja ima edini namen, da se ljudje na njej živé, da si v pótu svojega obraza svoj vsakdanji kruh pridobivajo, da Bogu služijo in se večno

premembo: veselost ga je nehala, postal je razdražljiv in siten; a vse to ga je pustilo, ko se je privadil prejšnjemu zmernemu življenju. Kot starec zanimal se je za vse; pisal je o slikarstvu, poljedelstvu, arhitekturi, glasbi, beneških lagunah, ter napisal tudi veselo igro, ki je polna zdravega humorja in dovtipov. Njegovo knjižico „o zmernosti v življenji“ imenuje Mantegazza zlato knjigo.

Stoletni ljudje bili so povsod: v Skandinaviji in v Afriki. Nekateri so radi pili vino, drugi samo vodo; jedni niso kadili v mladosti, drugi do zadnjega vzdihla. Kdor bi torej na njih proučeval, kako je treba živeti, zasledil bi cel kaos nasprotij in kontrastov.

Vprašanje makrobiotike glasilo bi se po priliki tako-le: Kakošni morajo biti pogoji organizma, da vsi njegovi stroji izvršujejo funkeije za najdaljše dōbe, katero morejo doseči telesne moči. Moč našega organizma leži v živčevji. Kar pride na korist živcem, podaljša življenje. Resnica je, da živčevje slabo pomaga, ako mu želodec ne daje dovolj hrane, ako mu pljuča ne čistijo krvi itd. Zakaj navadno veliki duhovi dosegajo višjo starost kakor slaboumneži? Ker je živčenje „primum nascens et ultimum moriens“ — ono najpezneje umira. Prva skrb bodi

človeku, da si utrdi živčenje; druga, da ga neprestano vadi z delom. Telo je podobno vreči, polni zlata, ki stoji tem dalje po konci, čim manj se jemlje iz nje. Telo je stroj, ki zarjaví in se pokvari, ako ga ne rabiš, a se ti zrani in pokvari, ako ga prenapenjaš s silo.

Fonssagrives priporoča za dolge življenje: Najprvo je treba, da podeduješ sposobnost za dolgo življenje; dalje je treba, da se vzdržuješ, živiš mirno in pravilno; da si delaven ter dosledno hodiš za vzvišenim namenom.

Priobčil Tihomil.

„Nepoštena.“

(Španjska povedba.)

Živela je mlada deklica; stariši so jo odgojili v svetem strahu in ljubezni božji. Zadel pa jo je nesreča, da je stariše zgodaj izgubila. Nikamor ni zahajala, z ničemer se ni izkazovala, bivala je sama za-se, tiho, mirno, ter rada hodila v cerkev. Da je pa imela o čem živeti, je hodila k sosedu šivat, tako si je s poštenim delom kruh služila.

Hudobnih ljudij se ne manjka nikder — nikder,

pravim. Razuzdanci, pokvarjeni postopači hoteli so dekleta izvoditi, zapeljati na slaba pota, toda ona ni poslušala laskovih vabil; ostajala je doma. Bivala je kakor angelj v raju.

Hudobneži se razjezé, in največji zanikrnež se zagrozi, da se ji bo maščeval. Kakor je rekel, tako je storil. Povsod je pripovedoval, kjerkoli so ga hoteli poslušati, da dekle je hinavka, in tudi pisaril je tako.

Svet je tak, da rad verjame kaj hudega o bližnjem. Zakaj? Ker sam ni dosti vreden. In tako je bila sirota v kratkem razkričana. Kateri so jo prej ljubili in spoštovali, so jo zdaj zaničevali; ljudje niso hoteli ž njo govoriti, in vsak ji je hrbet obračal, češ, pošten sem, ne družim se s teboj.

To izpremenjenje se je čudno zdelo nedolžnemu dekletu. Naposled ji sosed pové, kaj se o nji govori, to in to, in pristavila je, da zaradi hčeri, zaradi hiše dobrega glasú naj več ne hodi na delo v hišo.

Ta izvedba je poštenega dekleta huje zadela kakor če bi bilo treščilo vaujo. Zapira se v svojo sobico, polna bolečine in osramljenja, proseča Boga v goreči molitvi, naj jo reši po svoji previdnosti neprenosnega stanja. Morda je Bog res uslišal njeno

zveličajo; obresti so le, ako se zemlja obrača v napačne, v mamonistične namene.

Ako ljudje ne delajo zaradi čistega dobička ampak zategadel, ker je delo njih dolžnost, izpremeni se zemlja v raj; ako pa delajo zaradi čistega dobička, pa se zemlja premeni v puščavo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. januarija.

Notranje dežele.

Dne 1. januarija popoldne se je vršilo na Dunaji vojaško posvetovanje pod cesarjevim predstvom. Vdeležili so se ga tudi prestolonaslednik Rudolf, nadvojvoda Albreht in vojni minister baron Bauer.

„N. F. P.“ piše: Kardinalu Ganglbauerju je nuncijatura na Dunaji naznaila, da je imenovan za linškega škofa msgr. dr. Fr. Doppelbauer. Temu ni tako, kajti imenovan bo še le tedaj, ko ga bo potrdil cesar. Tu se gré skoraj gotovo le za vest iz Rima, da papež nima ničesa zoper to imenovanje. Vse to pa dokazuje, da je „dunajska židinja“ prezgodaj izvedela o tej zadevi iz ene ali druge „pisarne“. Linška škofija si smé pa sicer čestitati, ako dobi napominanega škofa.

Srbski poslanik na Dunaji Bogović bo v kratkem zapustil svoje dosedanje mesto. Namestu njega bo prišel Petronjević, bivši srbski poslanik v Berlinu, sedaj član državnega soveta.

Vnanje države.

Papež Leon XIII. je odgovoril na znano adreso bavarških škofov z obširnim pismom, v katerem pravi mej drugim: „Seveda nas jako veseli to plemenito spričevalo vaše vere, udanosti in skrbi, da ne bi bil apostolski Stol več cilj neosnovanim napadom nepravilnih ljudi, da bi prenehalo naše jetništvo in da bi se več ne rušile svete pravice rimskega papeštva, ki so ob enem pravice vesoljnega katoličanstva. Posebno je vaši vstrajnosti in časti primerna vaša obljuba, da bodete z vsemi silami delovali na to, da se popolnoma spozná naš položaj in da dobimo zopet svojo prejšnjo prostost. Upamo, da bodo tej Vaši težnji pritrili vsi oni, katerim je na srečo pravičnost in katerih čutov nista zatemnili sovraštvo in strast tako, da ne morejo več videti svetle luči pravičnosti.“

Srbska ustava je potrjena, in to je v prvi vrsti zasluga radikalne stranke. Kakó so madjarski listi, na čelu jim Falkovo glasilo, še pred nekaterimi tedni ropotali zoper radikalce, češ, to so prevratniki, in njim izročiti vladó, pomeni toliko, kakor proizvati v Srbiji prekucije! Toda dan za dnevom so postajali ti listi prijaznejši „prevratnikom“, sedaj pa že „Pester Lloyd“ poroča iz Belegagrada: „Vsi politični faktorji so trdno prepričani, da je Srbija srečno prestala nevarno krizo. Vsi voditelji zatrjujejo, da nobeden radikalni odhlićjak ne misli zvoditi zunanjo politiko v drugo natirje, ako se bo tudi prej ali slej prelevilo ministerstvo v smislu skupščinine večine.“

Bolgarsko sobranje je v svojem zadnjem zasedanju rešilo mnogo in važnih predmetov. Pred vsem se pomiloščeni vsi politični izseljenci, razven Grueva, Dimitrova in Bendereva, ki so bili voditelji pri prevratu zoper princa Aleksandra, in izvan proizvoditeljev vstaj v Ruščuku, Silistriji, Slivni in Burgasu. Jako pomenljivo je tudi pomiloščenje majorja Popova, tesnega prijatelja princa Ferdinanda in odločnega pristaša konservativne stranke. Popov bo gotovo še igral v bolgarski zgodovini veliko vlogo; zaradi tega je pa tem znameniteje, da sta Stambulov in sobranjska večina pritrdila njegovemu pomiloščenju v času, ko sta izstopila iz ministerstva

molitev, kajti od onega dne jela je veneti, kakor cvetka, ki jo črv razjeda.

Hudobnež se je veselil svoje hudobije, kakor bi imel večno živeti, ter se ni brigal, da je nedolžnemu bitju ukral poštenje, največje dobro.

Kužne bolezni so kakor potresi — božja svarila, opominjajoča človeštvo, naj gleda, kam bréde. Pri takih znamenjih so mnogi slepi in gluhi, v hudobnosti osiveli, v hudem hrabri; a mnogi jamejo premišljevat, iskajoči rešenja, kjer je ono res najti.

Naš človek, nemški priseljenc, pride v okuženo mesto blizu Rima. Tudi njega se loteva kugovina. Vest ga peče; na misel mu hodijo vse njegove zlobe, tudi kako je ogrdil poštenje dekletu. Napoti se v sveto mesto, skesan pade papežu pred noge, proseč odpuščanja. Odvezan, s pogojem, da kolikor mogoče popravi storjeno duševno tatvino, dospe v mesečini v svoj rojstni kraj. — Stopi v cerkev, a sredi cerkve vidi luči, prižgane sveče, med njimi rakev, v rakvi ženskega mrliča. Prestrašen obstoji, kakor okamenel, prepoznavši v ranjki cvetlico, katero je ostrupil diš njegove obreke. Bežati hoče . . . da, bežati, a kam? vrata so zaprta. Skriti se hoče v kót teman, a povsod ga osvetljuje luč z mrtvaškega

jedina konservativna člana. Sobranje je potrdilo železniški načrt ter sklenilo, da se popravita pristanišča v Burgasu in Varni. Samo zadnje delo bode stalo 6½ milijona frankov. Državna blagajnica je prazna, zaradi tega bodeta pa ostala tudi slednja dva sklepa toliko časa le sklepa, dokler ne pridejo za Bolgarijo „boljši časi“.

Iz ruske prestolnice se poroča: Po dunajskih listih razširjena vest o vojaškem gibanju ob avstrijski in rumunski meji je neresnična. Sedaj po zimi je promet na ruskih železnicah tako težaven, da se sploh ne more govoriti o vojaških premeščevanjih.

Vladarji mirovne zveze so si ob novem letu čestitali ter pri tem izrazili nado, da se bo i v novem letu ohranil mir. Tudi časopisje, osobito avstrijsko in državnonemško, navdaja sladko upanje, da ni vojskine nevarnosti. Toda, kakor hitro je govorica o Franciji in Rusiji, takoj premené ti listi pisavo, češ, Francija in Rusija pretita evropskemu miru. Da je to pretirano, ako ne popolnoma neresnično, kaže nam najbolj pisava francoskih in ruskih listov. V tem oziru se je oglašil tudi ruski vladni „Nord“, ki pravi: „Danes je mir zagotovljen. Tudi v Franciji je mirovna stranka zmagała ter bo, tako smemo upati, tudi v bodoče ostala na vladnem krmilu. Francozje so udani mirovnim nazorom, to posebno na predvečer svetovne razstave. Kar se tiče Rusije, smešno je pisati tako, kakor da Rusija komaj čaka na trenotek, ko se bo mogla zagnati na Nemčijo. Ruski mirovni nazori so nedvojni, kar se pa zadeva vojaških premeščevanj, menda ni treba stokrat in stokrat še naglašati, da nikakor niso prodirajočega značaja, marveč jim je namen le defenziva.“

Francoski ministerski predsednik Floquet se je pred nekaterimi dnevi prehladil ter se mu je predvečrajšnjim bolezen toliko shujšala, da ne smé zapustiti sobe. — Republikanci bodo sklicali shod, pri katerem se bo postavil kandidat za Seine-departement. Konservativni, to je rojalistični odbori tega departementa so imeli včeraj skupno posvetovanje gledé volitve dne 27. t. m. Izid posvetovanja nam še ni znan. Bonapartovci bodo glasovali za Boulangerja. „Petit National“ je objavil razglas, da sprejme vsako stavo na Boulangerjevo izvolitev. To boulangeristično glasilo računá nastopno: Ako se bo malo stavilo, gotova je generalova izvolitev, protiagitacija pa bo izgubila pogum. Ako bodo pa Boulangerjevi nasprotniki stavili mnogo, izgubili bodo pri narodu zaupanje, ker bodo pri agitovanju delovali sicer za republikanskega kandidata, a tudi za svojo stavo — korist. S tem bo pa Boulangerju zmaga mnogo olajšana. Ako trpé Francozje tudi tako volilno sleparijo, potem jim pač ni moč pomagati.

Prejšnja rumunska vlada je v smislu s strani pruske vlade izražene želje odbila vdeležbo pri pariški svetovni razstavi. Sedanja večina obeh zbornic pa je Franciji naklonjena ter je morala vlada vzlic ustavljanju kralja Karola predložiti zbornicama postavni načrt, ki dovoljuje skupno 200.000 frankov dotičnemu razstavnemu odboru v Bukareštu.

Iz perzijske prestolnice Teherana se brzojavlja: Ker se je otvorila reka Karun ladijam brez razločka, imenovala je francoska vlada podkonzula za Bušir. Šah se pripravlja na potovanje v Evropo, katero bo nastopil spomladi.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 28. decembra. (Ecce sortem!) Dunaj je velik, grozno velik, tako velik, da bi mu naš vrli Ribničan niti konca ne našel, kamor bi privezal suhorebrega šarca. In na tem velikem Dunaji stoji Vam več čuda starih hiš in poslopij, ki niso v nikakem soglasji z današnjimi modernimi stavbami, skoraj ni rekel, da jim — sramoto delajo.

odra. — Zdi se mu, da ranjka odpira oči in zapira, da ranjka izkuša vstati, a trudna pade nazaj; toda tretjič vstane mrlič ter stopa legotnih korakov proti njemu na tleh koprnečemu, s povzdignjenimi rokami prosečemu: „Milost, usmiljenje! — Storil sem veliko krivico, hudo se zánjo pokorim, vzeto čast povračujem.“

Ranjka migne, naj gre za njo. Prideta do kropilnika. Velí mu vodo zajemati, po tleh izliva je kropiti. Nato mu reče slovesno: — „Poberi zdaj izkropljeno vodo in napolni ž njo kropilnik!“

Nesrečnik odgovori: — „Ne vidiš li, da je zemlja popila vodo, da je torej nemogoče, dobiti le jedno kapljo?“

Ranjka odgovori resno in ostro: „Prav takisto je nemogoče povrniti človeku po obrekovanju vzeto poštenje in čast, kajti človeka dobro ime je kakor ta blagoslovljena voda.“

Drugega jutra najde cerkvenik omedlelega človeka pri kropilniku, ki ni mogel povedati, kako je prišel v cerkev, ker je onemel. — Pozneje se je s pokoro očistil in očiščen preminol.

Hrisogon.

Jedna med temi starinami najstarejših je poslopje, kjer se tiskajo tiste cesarske podobe, katere povsod najboljše in največ čislajo in skrbno varujejo, kjer jim v pest pridejo; katerih ne obešajo po zidu, pač pa jih zapirajo v omare in stiskajo po možnjičkih in „frejtočeljnih“. Poslopje državne tiskarnice dunajske mi je v mislih, kajti čaka ga že v prav kratki dobi osoda vsega zemskega — podrli ga bodo, kedar se tiskarna preseli v novo na „Rennweg“. „Ecce sortem!“

Ker si služi v državni tiskarni tudi nekaj Slovencev vsakdanji kruh, mislim, da ne bo odveč, ako Vam tu pošljem nekoliko drobtin iz preteklosti tega sedaj edinega državnega zavoda te stroke v Cislitvaniji. Poslopje, v kojem je državna tiskarna, staro je — ne vem, koliko, pač pa mi je znano, da ima že petstoletno zgodovino, in kar je vrlo čudno, zdatno starejšo zgodovino, kakor je — poslopje, kar ga je dandanes skupaj. Zgodovina, ki jo mislim tu v debelih potezah načrtati, je taka, kakor je nima nobeno poslopje na Dunaji več! Najprvo stala je na mestu današnjega poslopja skromna gozdna kapelica, katere se je s časoma spojila z nuskim samostanom, ki se je zopet v teku časa prelevil v zavetišče, oziroma pokorišče propalim ženam in dekletom. Ali tudi to se ni obdržalo, temveč je prišel na njegovo mesto penzjonat za meščanska dekleta, za tem prenočevališče španjolskim cerkvenim bratovščinam, na to samostan č. oo. frančiškanov, potem smodnišnica, vojna bolnišnica, zavetišče vsem, ki so bili brez stanovanja in strehe, in konečno državna tiskarna. Vendar ne bo odveč, če si ogledamo ta tako razna poglavja nekoliko natančneje in to po teku časa. Ozrimo se nazaj v dōbo, ko se je pisalo 1387 po Kr. rojstvu. Stare gozdne kapelice, ki je stala na mestu, kjer je današnja državna tiskarna, že zdavnej ni več; razpadla je bila. Nova, jako lepa cerkev dviguje se na njenem mestu in sv. Jeronimu je posvečena. Jurij Liechtenstein, porojen iz sloveče še sedaj obstoječe po celi Avstriji znane plemenite korenine bere v njej sv. maše in okoli njega kleči zbrana množica spokornic. Spokornice te so žene in dekleta iz vseh stanov, ki s spokornim življenjem in solznim očesom zbrisujejo steze pregrešne minulosti. Živeti morajo jako ostro, vendar se jim za potrebni živeti ni boriti, ker ga jim je pripravila dobrotljiva roka božje previdnosti. Papež Pij II. sporočal je o teh spokornicah, da živé jako pobožno in čisto ter vedno Boga slavijo.

Stoletja so minola in Dunaj jel se je raztezati vsestranski na levo in desno. Gozdovi, polja in ribniki ginili so drug za drugim umikajoč se z novega rastočim ulicam. Spokornic število je za časa Friderika III. zdatno narastlo, in dobrosrčni vladar jim je tudi pokoro zdatno polajšal. Dne 31. avgusta dovolil jim je celó z raznim blagom trgovino pričeti, novino točiti kakor tudi sploh pod nadzorstvom načelnice, katero so si same izvolile, vsakovrstno vino prodajati. Kakor ima pa vsaka reč na svetu svoj konec — nekatera še celó dva — tudi ta „gaudium“ v hišah spokornic ni trajal dalje nego kakih petdeset let. Ob smrti Julije Elbingerce nastane v spokorišči grozen požar in vsled tega dvigne se na razvalinah „spokornih Magdalen“ novoustanovljen penzjonat za meščanska dekleta na podlagi ustanove 5000 gold., ki pa tudi ni imel obstanka. Kmalu je prišla na njegovo mesto ženska šola, ki pa tudi ni imela kaj prida vspeha, kajti že čez nekaj let zginila je iz poslopja.

Verski viharji divjajo po dunajskih ulicah, hudo so si v nasprotji katoliška duhovščina in luteranski pridigarji. Dunajski škof Kanizij, prvi iz reda S. J. na dunajski škofijski stolici, preprosi dobrotnega cesarja Ferdinanda I., da prepusti poslopje španjolskim verskim bratovščinam za prenočišče. Zgodilo se je. Kar nam tu kronist sporoča, bolje da preskočimo, ker ni nič kaj verjetno in bolje da ostane v pozabljenosti. (Konec prih.)

Dnevne novice.

(V krasno Opatijo) pripeljala sta se dne 28. m. m. Nj. cesarski visokosti Rudolf in Štefanija. Cesarjević Rudolf se je že drugi dan vrnil na Dunaj. Cesaričinja Štefanija ostane v Opatiji sedaj okoli deset dni; za kratek čas bode odpotovala in se zopet vrnila za več časa. Ob novem letu je vsprejemala čestitke in poklone od nadvojvode Ivana, velike vojvodinje toskanske in drugih visokih oseb. Pri tej priliki je dobila cesaričinja od mnogih strani krasnih šopkov.

(Upor.) Stari mestni zastop v Mariboru je sklenil, predno mu je odzvonilo, resolucijo zoper slovenski poduk na c. k. gimnaziji v Mariboru. Navsot je prišel iz ust pragermana g. J. Bancalarija. Mož je lekar in živi največ od slovenskih kmetov.

(Ordinacija.) Danes so prevzvišeni knezoškof ljubljanski v mašnika posvetili čč. gg. frančiškana Vida Blažekoviča iz Karlova in Edvarda Ravsteharja iz Ljubljane. Novi sv. maši bodeta darovala prihodnjo nedeljo; prvi v Karlovcu, drugi pri sv. Jakobu v Ljubljani.

(V „Katoliški družbi“) je zadnjo sredo predaval čast. gosp. dr. J. Janežič o spiritizmu ter opisaval mično in umljivo početek in bistvo spiritizma.

(Pisateljskega društva) zabavni večer bode jutri. Predsedoval in čital bode gosp. vodja Ivan Šubic.

(Iz Žminja) v Istri se poroča, da se je dne 31. decembra konstituiral novoizvoljeni zastop za občino Žminj. Šarenjaci in Krnjeli so se mnogo trudili, da razcepijo hrvatsko večino, pa brez uspeha. Zmagala je hrvatska stranka.

(V Logateci) je umrl predvčerajšnjim zvečer posestnik, trgovec in ravnatelj logaške posojilnice, gosp. Ivan Hladnik, star 37 let. Naj v miru počiva!

(Umrl) je čast. gosp. Henrik Križan, župnik pri sv. Janži na Peči, star 63 let. Naj v miru počiva!

(Graško ces. namestništvo) je z odlokom dne 22. decembra razpustilo podružnico bauernvereina „Maribor in okolica“, menda vsled tega, ker so udje podružnice razgrajali, ko je vitez Schönerer prišel iz ječe.

(Krajski vojaški veteranski kor) je v zadnji seji sklenil na predlog kornega poveljnika gosp. Mihaliča, da se ustanové povodom cesarjeve štiridesetletnice dve ustanovi po 300 gld. Pravico do prve, katero so člani društva založili s prostovoljnimi doneski, imajo vojaški invalidi sploh; pravico do druge, katero je društvo založilo iz svojega premoženja, imajo društveni člani. Ustanovi bode odhajalo deželno predsedništvo.

(Nove reči v Bosni in Hercegovini.) „Obzoru“ je duhovit Muhamedanee iz Serajeva poslal sledeči register novih reči, katere je okupacija prinesla prebivalstvu Bosne in Hercegovine: Situacija, civilizacija, diplomacija, korespondencija, intervencija, inteligencija, konferencija, konvencija, proklamacija, okupacija, simpatija, dinastija, amnestija, deputacija, aristokracija, instrukcija, avdijencija, interpelacija, organizacija, birokracija, procedura, reforma, protekcija, koncesija, privilegija, statut, dekret, prezident, šef, ekscelencija, adlatus, direktor, hofrat, registringsrat, sekretar, koncept, kancelist, konceptist, diurnist, dragomanat, adjutant, kataster, presidium, registratura, arhiva, ekspedicija, administracija, penzija, financija, garancija, kaucija, ekonomija, ekspropriacija, limitacija, likvidacija, kolaudacija, kvita, pavšal, culag, foršus, profit, eksekucija, konfuzija, škandal, mobilizacija, intendancija, licitacija, liferacija, špekulacija, komunikacija, vadium, akcija, kultura, industrija, literatura, akademija, preparandija, realka, gimnazija, knabenpenzionat, stipendija, student, profesor, justicija, kombinacija, apelacija, debata, intabulacija, advokat, profil, ekstra, prokuratura, provizorium, specialitet, demokracija, magistrat, inženir, arhitekt, central, teritorium, kanalizacija, remiza, traturar, vagon, konduktar, stacija, policija, denuncija, peršub, fantazija, fizikus, ceremonija, triumph, germanizem, magjarizem, despotizem, absolutizem, feudalizem, turkofil, karakter, ferdehter, lojalitet, materijal, original, transport, transenal, urlaub, koncert, tombola, rezerva, rekurirati, deložirati, fakelzug, festzug, artilerija, infanterija, kavalerija, asentirung, fortifikacija, inspekcija, adresa, element, nihilist, panslavizem, socijalist, komunist, atentat, dinamit, bomba,

ideja, konstitucija, anarhija, monarhija, aneksija, opozicija, demonstracija, agitacija, revolucija, natirlih, rüekzug, servus, fertik, etcetera.

(„Krščanski detoljub“) Ravnokar je izšel IV. zvezček imenovanega lista, ki je namenjen krščanski vzgoji in rešitvi mladine. Vsebina poljudno pisanega snopiča je naslednja: Zakaj morajo krščanski detoljubi otroke radi imeti? — Zakaj pa ne molite, ata? (pesem). — Sedem poglavitnih grehov pa otročja vzgoja. — Premagovanje in zatajevanje samega sebe. — Mali otroci, mala skrb; veliki otroci, velika skrb. — Kje bodi v cerkvi prostor za otroke? — Premisleka vredno. — Iz otročjih ust. — Kot priloga IV. šte. je dodana v drugem natisu „Sveta Germana“ vzgled krščanske potrpežljivosti. Spisal in založil katehet Anton Kržič.

(Klub slovenskih biciklistov v Ljubljani) je imel včeraj zvečer v čitalnici svoj letni občni zbor, pri katerem so bili naslednji gospodje v odbor voljeni: Predsednikom: dr. Vinko Gregorič; podpredsednikom: Viljem Majer; tajnikom: Rudolf Vesel; blagajnikom: Janko Benkovič; rednikom: Ernest Koželj; odbornikoma: Josip Medved in Josip Petrič.

(Mariborsko mestno svetovalstvo.) Dne 2. jan. so bili v mestno svetovalstvo izvoljeni gospodje: A. Nagy, dr. Schmiderer, dr. Lorber, A. Badel, dr. Grögel in J. Leidel. Župan je zopet A. Nagy, njegov namestnik dr. Schmiderer.

(Kreditnih srečk) je zadela glavni dobiček ser. 3074 št. 81; drugi dobiček ser. 2327 št. 54; tretji dobiček ser. 2327 št. 4. Po 5000 gld. ste zadeli ser. 967 št. 9 in ser. 1766 št. 61.

(Dunajskih komunalnih srečk) je zadela glavni dobiček ser. 1508 št. 69; drugi ser. 113 št. 42; tretji ser. 2055 št. 53.

(Srečke rdečega križa.) Glavni dobiček je zadela ser. 7134 št. 16; drugi dobiček ser. 811 št. 6.

Raznoterosti.

— K sklepu slavnostnega leta je pel papež Leon XIII. dne 31. dec. v cerkvi sv. Petra zahvalno pesem. Cerkev je bila prenapolnjena. Narod je navdušeno pozdravljal sv. Očeta. Pri cerkveni slovesnosti so bili navzoči diplomatje, mnogo rimskega plemstva in sorodniki papeževi. Italijanski vojaki so stražili, in to po nepotrebnem, kajti vršilo se je vse v najlepšem redu.

— Devetindevetdesetletni ženin. V Parizu je prejel zakrament sv. zakona devetindevetdesetletni lord Stone. Vzel je za ženo dvajsetletno Lisetto Champs. Lisetta je pravnukinja lordovega prijatelja, s katerim se je bojeval od l. 1808 v napoleonskih vojskah pod jedno zastavo. Lord je milijonar, Lisetta pa revna. Vzel jo je za ženo le zaradi tega, kakor se je izjavil, da bi dedvala po njem ta, katera mu je bila živ spomin na dragega prijatelja.

Telegrami.

Budimpešta, 4. januarija. Uradni list objavlja naredbo naučnega ministra, zadevajočo temeljitejši pouk nemščine na gimnazijah in realkah.

London, 4. januarija. Jutranji listi priobčujejo korespondenco Morier-jevo s Herbertom Bismarckom povodom odkritij „Cölnerzeitung“ o postopanju Morierjevem v nemško-francoski vojski. Morier zahteva od Bismarcka, naj objavi njegov zagovor v „Nordd. Allg. Ztg.“, kar je odklonil Bismarck.

London, 3. januarija. V Suakim iz Kartuma došli Grk pripoveduje, da se dobro počutijo Slatin paša in nune v Kartumu. Mahdijevci so razcepljeni v dva tabora ter bo skoraj gotovo mej njimi navstala v kratkem vojska.

Umrli so:

1. januarija. Antonija Fermentin, ševlarjeva hči, 3 leta, sv. Petra cesta št. 16, škarlatia. — Jožefa Kastelic, tesarjeva hči, 4 leta, Poljanski nasip št. 48, škarlatia. — Ljudmila Zabukovec, uradnikova hči, 25 let, Dunajska cesta št. 15, jetika.

3. januarija. Amalija Terček, mizarjeva hči, 17 mes., Stari trg št. 19, bronhitis cerialaris.

Tu je.

3. januarija.

Pri *Malléu*: Jožef Gaischeg, zasebnik, iz Gradca. — Mulley, sodnijski pristav, iz Postojane.

Pri *Stona*: Pollak, trgovec, z Dunaja. — L. Kalmus, trgovec, iz Trsta.

Vremensko sporočilo.

Pan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	barometra v mm	termometra po Celsiusu			
1. u. jut.	744.9	—8.2	sr. vzh.	jasno	
3. 2. u. pop.	744.7	—3.8	m. svzh.	"	0.00
9. u. zveč.	745.7	—7.2	sr. vzh.	"	

Srednja temperatura —6.4° C., za 3.5° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

4. januarija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 50 kr.
Sreberna " 5% " 100 " 16% " "	83 " 15 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	110 " 85 "
Papirna renta, davka prosta	97 " 90 "
Akcije avstr.-ogorske banke	880 " — "
Kreditne akcije	312 " 20 "
London	120 " 65 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleond.	9 " 53 1/2 "
Cesarški cekini	5 " 69 "
Nemške marke	59 " 12 1/2 "

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

H. Eberl & Söhne

za Frančiškansko cerkev v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rešeno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupece so **oljnate barve v ploščevinastih pušicah** (Bleebüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najtineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Marijacejske kapljice za želodec,
izvrstno vplivajoče pri želodčnih boleznih.

Nepresegljive pri pomanjkanju teka, slabosti želodca, smrdljivi sapi iz ust, napetji, kislem riganji, koliki, prehlajenji želodca, gorečici, kameni, preobilnem sluzu, gnjusu in bruhanji, glavobolu (ako ima svoj izvir v želodeci), želodčnem krču, zaprtju, preobloženji želodca z jedili ali pijačami, boleznih vsled glist, boleznih na vrtnici in jetrah, ter zlati žili. — Cena steklenici z navodom o rabi 40 kr., dvojni steklenici 70 kr.

Glavni razpošiljatelj lekarnar **Karol Brady, Krenžir** [na Moravskem].

Marijacejske kapljice za želodec niso tajno sredstvo. Snovi, koje obsegajo, navedene so v navodu o rabi koji je pridejan vsaki steklenici.

Pristne dobiti so skoraj v vsaki lekarni.

Svarilo! Marijacejske kapljice za želodec se mnogo ponarejajo. V znak pristnosti zavita mora biti vsaka steklenica v rdeč papir, na kojem je zgorajšnja varstvena znamka, ter mora biti vrhu tega tudi še povedano na navodu o rabi, ki je pridejan vsaki steklenici, da je tiskan v tiskarni **H. Guseka v Krenžiru**.

Pristne so dobiti: **Ljubljana**: lek. Gab. Piccolli, lek. Jos. Svoboda. — **Postojina**: lek. Fr. Baecarich, — **Škofjaloka**: lek. Karol Fabiani. — **Radovljica**: lek. Aleks. Roblek. — **Rudolfovo**: lek. Dominik Rizzoli, lek. Bergmann. — **Kamnik**: lek. J. Močnik. — **Črnomelj**: lek. J. Blažek. (46)

ČEBELNO-VOŠČENE SVEČE
(3-11)
prodaja in razpošilja **PAVEL SEEMANN** v Ljubljani.